

aan:
Ministerie van Veiligheid en Justitie
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap Ministerie van Economische zaken

P/a Ministerie van Veiligheid en Justitie
T.a.v. dr. mr. C.B. van der Net
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Datum
30 juni 2022

Betreft
Reactie
Internetconsultatie Wet
tot wijziging van de
Auteurswet namens de
Mediafederatie

Referentie
PAS/MD

Adres
Hogehilweg 6
1101 CC Amsterdam

Postbus 12040
1100 AA Amsterdam

Telefoon
020 - 430 91 52

Website
mediafederatie.nl

E-mail
info@mediafederatie.nl

IBAN
NL06ABNA0601287835

Geachte heer Van der Net,

Op 4 april 2022 is de internetconsultatie voor het voorstel voor de *Wet tot wijziging van de Auteurswet, de Wet op de naburige rechten en enige andere wetten* gestart. De Mediafederatie maakt graag van de gelegenheid gebruik om mede namens de bij haar aangesloten brancheorganisaties en de ledenbedrijven hiervan op dit voorstel te reageren dat immers (de bedrijfsvoering van) de genoemde ledenbedrijven in ernstige mate raakt.

In 2015 is de Auteurswet aanzienlijk gewijzigd en is er een nieuw hoofdstuk toegevoegd dat een aantal bepalingen kent over de regels van het auteurscontractenrecht en waarbij de positie van makers is versterkt. In de praktijk blijkt dat mediabedrijven/uitgevers en makers met deze nieuwe bepalingen in de regel goed kunnen omgaan. In het laatste Modelcontract voor een literair werk zijn zelfs duidelijke richtlijnen opgenomen voor het gebruik van 'non-usus'.

Door de implementatie van de nieuwe Europese zogeheten DSM (Digital Single Market) richtlijn krijgen makers middels bijvoorbeeld de nieuwe transparantieverplichting nog meer inzicht in de exploitatie van hun werk.

In het algemeen kan gesteld worden dat de huidige wetgeving goed functioneert, dat partijen elkaar vinden als het gaat om het tot stand brengen van afspraken en dat er op grond hiervan dus geen reden is de Auteurswet aan te passen. Het auteursrecht is bovendien de kurk waarop uitgeverijen en mediabedrijven drijven.

Het voorstel dat nu ter tafel ligt heeft de bedoeling om te komen tot een nadere versterking van de positie van de maker, maar naar de mening van de Mediafederatie leidt het voorstel op een belangrijk onderdeel daar niet toe, namelijk het aanbrengen van een onderscheid tussen de billijke vergoeding (voor de exploitatie) en het honorarium (voor de verrichte werkzaamheden). Niet alleen is niet duidelijk welk 'probleem' hiermee wordt opgelost, het zal leiden tot onzekerheden voor mediabedrijven/uitgevers en de positie van de makers zeker niet versterken.

Datum

30-06-2022

Pagina

2 van 5

Onderscheid vergoeding voor exploitatie en verrichte werkzaamheden

In het (drastische) voorstel wordt de (billijke) vergoeding voor het verlenen van de exploitatiebevoegdheid en een vergoeding voor de verrichte werkzaamheden uit elkaar getrokken. En derhalve zou er expliciet een onderscheid moeten worden gemaakt tussen de vergoeding voor de exploitatie en een honorarium. Gebeurt dit niet, dan wordt geacht de gehele vergoeding te worden ingedeeld onder artikel 25c Auteurswet en is er geen loon overeengekomen. Onduidelijk is wat de consequentie daarvan is. Kan de maker dan alsnog loon gaan eisen, boven op de billijke vergoeding? Dat gaat enorm veel onzekerheid opleveren. Onzekerheid die per definitie gaat leiden tot lagere meer terughoudendheid bij investeringen in nieuwe werken. En als het leidt tot de mogelijkheid van een extra looneis zal dat in de toekomst een drukkend effect gaan hebben op de hoogte van de billijke vergoeding(en).

De praktijk is nu juist dat een vergoeding voor de uitvoering van de voor het werk benodigde werkzaamheden wordt afgesproken en dat de maker geacht wordt daarmee ook voor de exploitatiebevoegdheden te zijn gehonoreerd. Dat valt vaak samen met een eenmalige vergoeding en daar is rechtens ook niets mis mee. Ook uit economisch oogpunt is het in veel gevallen voor beide partijen het meest efficiënt, bijvoorbeeld in het geval van een beeldmaker die een enkele illustratie aanlevert voor een boek of een auteur die een bijdrage levert aan een krant of tijdschrift

Er is, en dat zal altijd zo zijn, discussie over de hoogte van de billijke vergoeding, en of de vergoeding evenredig was in het licht van een mogelijk succes later (de bestsellerbepaling). Die discussie verdwijnt niet wanneer bijvoorbeeld volstrekt arbitrair wordt afgesproken dat er een verdeling komt, 50/50 of 80/20 of welke verhouding ook, tussen de billijke vergoeding en het honorarium. Een splitsing in soorten vergoeding aanbrengen zal dan louter voor de vorm worden gedaan en zal niet bepalend zijn voor de beoordeling van de prestatie. Daar hebben noch de rechter noch de makers en/of de exploitanten iets aan.

Uitzonderingen daargelaten is de inspanning, de hoeveelheid werk, die bijvoorbeeld een auteur moet leveren om een algemeen boek te schrijven versus de opbrengsten in de markt van het werk altijd uit het lood. Een SEO-onderzoek enkele jaren geleden (in opdracht van OC&W) toonde aan dat ruim 70% van de door algemene uitgeverij uitgebrachte titels verlieslatend zijn of op zijn minst geen enkele netto-opbrengst hadden. Datzelfde geldt voor een groot aantal publicaties van mediabedrijven en andere uitgeverijen. Toch krijgen deze auteurs een billijke (en soms meer dan dat) vergoeding als gekeken wordt naar het exploitatieresultaat. Door daaraan een component toe te voegen van vergoeding voor werkzaamheden gaat dit ongetwijfeld tot enorme discussies leiden, en zeker niet tot een hogere vergoeding.

Ook in de vak- en wetenschappelijke wereld is publicatie als zodanig de drijfveer van makers/auteurs. Door er nu deze 'salaris' component aan toe te voegen ontstaat niets dan onzekerheid en worden zaken onnodig complex.

Datum
30-06-2022

Pagina
3 van 5

Wij vragen u dan ook dringend dit onderdeel van het wetsvoorstel te schrappen. De huidige wet biedt, zeker met de nieuwe aanscherpingen als het gaat om bestsellers en transparantie, voldoende grondslag voor makers om ook echt die billijke vergoeding te krijgen¹. Maar besef dat een groot deel van zeker het culturele landschap niet bestaat uit een onrechtvaardige verdeling van iets, maar van een rechtvaardige verdeling van (bijna) niets. In onze optiek moet de Auteurswet ook dat blikveld hebben. Dit onderdeel van het voorstel is een schijnoplossing en draagt zeker niet bij aan de doelstellingen van deze wetwijziging.

Aktevereiste/schriftelijkheidsvereiste

Het voorstel kent ook enkele aanpassingen met betrekking tot **een aktevereiste voor overdracht en een schriftelijkheidsvereiste voor een exclusieve licentie**. Sinds 2015 is niet alleen voor de overdracht van het auteursrecht maar ook voor het verlenen van een exclusieve licentie een akte vereist. Nu is het voorstel om aktevereiste weer te beperken tot overdracht en wordt een nieuwe bepaling toegevoegd waarin schriftelijke vastlegging als vormvereiste geldt voor zowel de exclusieve licentie als de overeenkomst die strekt tot overdracht. Bij gebrek aan een schriftelijke exploitatieovereenkomst worden partijen geacht een niet-exclusieve licentie te zijn overeengekomen. Dat zal in de praktijk van mediabedrijven/uitgeverijen waar de exclusiviteit (eventueel voor een bepaalde periode) juist de kern is van de overeenkomst met de makers tot op zijn minst verwarring en meer waarschijnlijk tot problemen gaan leiden.

Voor wat betreft de overdracht gaat nu gelden dat de overeenkomst schriftelijk moet zijn en de levering bij akte. Maar in de praktijk worden veelal beide zaken in één document opgenomen. Ontbreekt daar de handtekening, ondanks dat er sprake is van een schriftelijk stuk en een duidelijke wilsovereenstemming, is er dan sprake van een niet exclusieve licentie of een onvolmaakte overdracht? In het voorstel staat ook nog dat 'bij gebrek aan akte de overdracht door de maker vernietigbaar is'. De vraag is hoe logisch dat is, zonder akte immers geen overdracht. Belangrijker nog is de vraag of de vernietiging zelf logisch is.

De Mediafederatie zou in ieder geval voor de exclusieve licentie liever aansluiting willen zoeken bij artikel 6:227a lid 1 BW waarin wordt gesteld dat "Indien uit de wet voortvloeit dat een overeenkomst slechts in schriftelijke vorm geldig of onaantastbaar tot stand komt, is aan deze eis tevens voldaan indien de overeenkomst langs

---

¹ We verwijzen hierbij ook gaarne naar de afspraken die DPG en de NVJ recent zijn overeengekomen inzake freelancers tarieven. Ook hier functioneert het huidige systeem dus naar behoren en is ook geen onderscheid gemaakt tussen de vergoeding voor de licentie/exploitatie en de vergoeding voor de werkzaamheden.

Datum
30-06-2022

Pagina
4 van 5

elektronische weg is tot stand gekomen en

- a. raadpleegbaar door partijen is;
- b. de authenticiteit van de overeenkomst in voldoende mate gewaarborgd is;
- c. het moment van totstandkoming van de overeenkomst met voldoende zekerheid kan worden vastgesteld; en
- d. de identiteit van de partijen met voldoende zekerheid kan worden vastgesteld.

Tenslotte nemen wij aan dat dit voorstel ex nunc en niet ex tunc is, dat zou in ieder geval wel bevestigd moeten worden.

Aanpassing non-usus

In de voorgestelde **aanpassing inzake non-usus** kunnen wij ons vinden, maar wij denken dat de geïntroduceerde mogelijkheid tot het (gedeeltelijk) beëindigen van de exclusiviteit van de overeenkomst in de praktijk zeer beperkt zo niet onbestaanbaar zal zijn. Exclusiviteit is de kern van de overeenkomst, geen uitgever zal nog een boek blijven uitgeven waarvan hij weet dat de exclusiviteit er niet meer is en er dus mogelijk eenzelfde versie van een andere uitgeverij ook op de markt zal zijn of zal komen. De investeringen die een uitgever doet in een werk zijn juist in de regel gebaseerd op een exclusieve licentie op het betreffende werk.

De vraag is overigens in hoeverre de inspanningsverplichting die de uitgever heeft om het werk in voldoende mate te exploiteren, zich verhoudt tot de situatie waarin er geen sprake meer is van exclusiviteit.

Verplichte aansluiting geschillencommissie

Wat betreft de **grondslag voor verplichte aansluiting bij de geschillencommissie** willen wij opmerken dat er wordt gesproken over 'exploitanten die publieke middelen ontvangen' en '*exploitanten die met publieke middelen worden gefinancierd*'.

Dat zijn twee verschillende zaken. Wij gaan ervan uit dat de tweede definitie wordt bedoeld, de eerste definitie is zo ruim dat ongeveer iedere exploitant er met een beetje lenige geest onder zal vallen en dat zal niet de bedoeling van dit voorstel zijn.

Afschaffing overgangsrecht

De **afschaffing van het overgangsrecht** uit 2015 lijkt op het eerste oog slechts een 'technische' wijziging, maar kan wel degelijk problemen opleveren in de praktijk. Door de bepalingen uit het auteurscontractenrecht uit 2015 nu ook van toepassing te verklaren op overeenkomsten van voor 2015 (en daar zijn er als het gaat om wetenschappelijke-, studie- en algemene boeken veel van) ontstaat de situatie dat een vorm van exploitatie die decennia (of zelfs korter geleden) nog niet bekend was zoals digitale exploitatie of beschikbaarheid in streaming, altijd moet leiden tot een aanvullende billijke vergoeding. De administratieve en financiële gevolgen hiervan zijn niet te overzien. De vraag is of dat altijd redelijk is. En waar een aanvullende

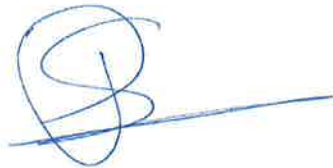
Datum
30-06-2022

vergoeding redelijk is bijvoorbeeld omdat het werk een bestseller is of wordt in deze vorm biedt de Auteurswet hier al middels artikel 25d een oplossing voor.

Pagina
5 van 5

Bewust heeft de wetgever ervoor gekozen in 2015 artikel 25c van toepassing te verklaren op overeenkomsten die zijn afgesloten op of na 1 juli 2015, er is geen reden om deze keuze nu te veranderen. Dit leidt slechts tot grote rechtsonzekerheid met alle gevolgen van dien. Mogelijke aanspraken op gelden uit het verleden zullen slechts leiden tot meer behoedzame investeringen in het heden.

Met vriendelijke groet,

P.A. Stadhouders
Directeur de Mediafederatie

M. David
Algemeen Secretaris
Groep Algemene Uitgevers

